

De Meervleermuis *Myotis dasycneme* als prooidier van de Bosuil *Strix aluco*

In het voorjaar van 1994 werd op de zolder van de kerk van Nederhorst den Berg NH een broedende Bosuil aangetroffen. In december 1994 werd op deze plaats een grote hoeveelheid prooiresten verzameld. Dit materiaal omvatte 12 551 schedelfragmenten afkomstig van 4479 prooien (tabel 1). Twee vleermuissoorten waren in het materiaal vertegenwoordigd met van elk één schedel: Ruige Dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii* en Meervleermuis. De determinatie van laatstgenoemde soort was mogelijk aan de hand van een aantal schedelkenmerken (tabel 2). De kiezen van de bovenkaak vertoonden karakteristieke knobbeltjes (“*protoconuli*”).

Zowel de Ruige Dwergvleermuis als de Meervleermuis zijn in de omgeving van Nederhorst den Berg waargenomen met behulp van een bat detector (pers. waarn.).

De Meervleermuis is niet eerder beschreven als prooi van de Bosuil (Cramp 1985, Speakman 1991). Volgens Uttendörfer (1939) worden vleermuizen door de Bosuil in de vlucht gepakt. Aan de hand van foto's van Meervleermuizen (*multiple flash stereo-photogrammetry*, Jones & Rayner 1988) is een vliegsnelheid van 26-33 km/u en een vlieghoogte van 26 cm boven water vastgesteld (Britton *et al.* in voorbereiding). Het is niet waarschijnlijk dat een Bosuil in staat is een Meervleer-

Tabel 2. Schedelmaten en gebitsopbouw van de meervleermuis-schedel aangetroffen in prooiresten van Bosuil, Nederhorst den Berg NH, 1994. *Cranial measurements and dental formula of the Pond Bat-skull found among remains of Tawny Owl preys at Nederhorst den Berg, Netherlands, 1994*

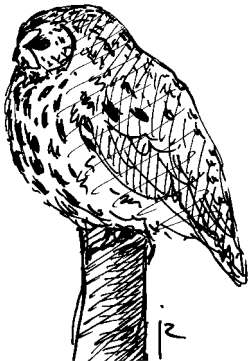
Schedelkenmerk Skull character	Lengte (mm) Length (mm)
Condyllobasaallengte <i>Condyllobasal length</i>	>14.5
Interorbitaalbreedte <i>Least interorbital breadth</i>	5.1
Tandenrijlengte van bovenkaak <i>Length of upper toothrow</i>	6.1
Onderkaaklengte <i>Lower jaw length</i>	>11.8
Tandenrijlengte van onderkaak <i>Length of lower toothrow</i>	6.9-7.0
Coronoidhoogte <i>Coronoid height</i>	4.0
Tandenformule <i>Dental formula</i>	??3/?133

muis in volle vlucht te pakken. Bij de kolonie maken Meervleermuizen 's ochtends vele 'proeflandingen' voordat ze hun verblijfplaats binnenkruipen (Voûte 1972). In deze situatie is de kans veel groter om door een predator te worden gegrepen. Het is ook mogelijk dat de Meervleermuis in de kerkzolder is gepakt.

Dankwoord Zonder de bijdrage van Gerard Mijnhout, die de broedplaats in Nederhorst den Berg ontdekte, zou dit artikel niet tot stand zijn gekomen. Martijn Dorenbosch stelde collectiemateriaal ter beschikking.

Summary *Pond Bat* *Myotis dasycneme* prey of *Tawny Owl* *Strix aluco*

A total of 12 551 skull fragments were collected at a Tawny Owl breeding site in a church in Nederhorst den Berg, central Netherlands, in december 1994. The fragments belonged to 4479 prey items (Tab. 1). Two skulls were identified as belonging to two bat species: *Nathusius* 'Pipistrelle' and Pond Bat. The Pond Bat has not been reported previously as a prey item of Tawny Owls. Taking into account the regular speed and height of the Pond Bat's flight over water, the chance that this bat in free flight can be caught by a Tawny Owl seems remote. It is more likely that the Pond Bat was caught close to its colony site or either inside the church attic.

Tabel 1. Soortsamenstelling van 4479 prooidieren van Bosuil broedend te Nederhorst den Berg NH, 1994. *List of 4479 prey items of Tawny Owl breeding at Nederhorst den Berg, Netherlands, 1994.*

Soort <i>Species</i>	Aantal <i>Number</i>
Bosspitsmuis <i>Sorex araneus</i>	1289
Dwergspitsmuis <i>Sorex minutus</i>	55
Waterspitsmuis <i>Neomys fodiens</i>	110
Mol <i>Talpa europaea</i>	1
Meervleermuis <i>Myotis dasycneme</i>	1
Ruige Dwergvleermuis <i>Pipistrellus nathusii</i>	1
Rosse Woelmuis <i>Clethrionomys glareolus</i>	44
Woelrat <i>Arvicola terrestris</i>	28
Aardmuis <i>Microtus agrestis</i>	174
Veldmuis <i>Microtus arvalis</i>	2408
Noordse Woelmuis <i>Microtus oeconomus</i>	154
Dwergmuis <i>Micromys minutus</i>	14
Bosmuis <i>Apodemus sylvaticus</i>	31
Bruine Rat <i>Rattus norvegicus</i>	29
Huismuis <i>Mus domesticus</i>	2
Vogel spec. <i>Aves spec.</i>	135
Gewone Pad <i>Bufo bufo</i>	3

Literatuur

- BRITTON A. R. C., JONES G., BOONMAN A., VERBOOM B. & RAYNER J. M. V. *in prep.* Flight performance and echolocation in commuting and foraging pond bats, *Myotis dasycneme* (Chiroptera: Vespertilionidae).
- CRAMP S. (ed.) 1985. The Birds of the Western Palearctic. Vol. 4. Oxford University Press, Oxford.
- JONES G. & RAYNER J. M. V. 1988. Flight performance, foraging tactics and echolocation in free-living Daubenton's bats *Myotis daubentoni* (Chiroptera: Vespertilionidae). J. Zool. London 215: 113-132.
- SPEAKMAN J. R. 1991. The impact of predation by birds on bat populations in the British Isles. Mamm. Rev. 21: 123-142.
- UTTENDORFER O. 1939. Die Ernährung der Deutschen Raubvögel und Eulen, und ihre Bedeutung in der heimischen Natur. J. Neumann Verlag, Neudamm.
- VOUTE A. M. 1972. Bijdrage tot de oecologie van de meervleermuis *Myotis dasycneme* (Boie 1825). Proefschrift Rijksuniversiteit Utrecht.

Martijn Boonman, Prof. Hugo de Vrieslaan 47,
3571 GG Utrecht

Twee onderkaken van de Meervleermuis; de onderste uit het materiaal van Nederhorst den Berg 1994, de bovenste uit de collectie van M. Dorenbosch (M. Boonman). Two lower jaws of Pond Bat.

SLECHT WEER BESTAAT NIET...

bel voor meer informatie
of de dikke catalogus:
070-3885839

De meeste buitensporten kun je nog goed beoefenen als het weer eens niet zo mooi is. Bever Zwerfsport heeft voor kampeers, kanoërs, klimmers, vogelaars en wandelaars -kortom voor elk buitenmens- een uitgebreid assortiment functionele weer & wind kleding: heel veel waterdichte ademende jacks (o.a. Helly Hansen, Tenson, The North Face, Moonstone en Sprayway) fleecewarmtekleding, sportondergoed. Daarmee rustte Bever Zwerfsport al meer dan 80 expeditie uit!

BEVER[®]
ZWERFSPORT
Outdoor Innovators

Den Haag Calandplein 4 • Amsterdam Stadhouderskade 4
Rotterdam Adm. de Ruyterweg 33-35 • Utrecht Balijelaan 10-12
Arnhem Utrechtsestraat 3-5 • Haarlem Zijlweg 63
Breda Wilhelminastraat 22 • Apeldoorn Stationsstraat 134
Hilversum Havenstraat 16 • Steenwijk Woldmeentherand 11